

Magdalena Jankowska-Guściora

Okręgowy Inspektorat Służby Więziennej w Opolu, Uniwersytet Opolski

Sprawcy przemocy domowej – próba oceny prowadzonych oddziaływań penitencjarnych z perspektywy antydyskryminacyjnej

Wprowadzenie

W latach 2013–2014 problematyka zjawiska przemocy w rodzinie zaistniała szeroko w debacie publicznej dzięki kontrowersjom związanym z zasadnością ratyfikowania przez Polskę *Konwencji Rady Europy o zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet oraz przemocy domowej*. Organizacje kobiece, broniące praw człowieka oraz pomagające ofiarom przemocy uznawały jako oczywistą konieczność jej ratyfikowania. Natomiast treść konwencji krytykowana była m.in. przez prezydium Episkopatu Polski, a także organizacje prawicowe. Krytyka dotyczyła między innymi ideologicznych założeń, na podstawie których sformułowano konwencję. Konwencja bowiem wprost zakłada, że kobiety i dziewczęta są bardziej niż mężczyźni narażone na przemoc ze względu na płeć. W preambule przedmiotowej konwencji (strona internetowa Amnesty International – treść konwencji) wskazuje się, że zasadnicze znaczenie dla przeciwdziałania i zwalczania przemocy wobec kobiet odgrywa wdrożenie równouprawnienia między kobietami i mężczyznami. Przyczyną przemocy wobec kobiet upatruje się w zakorzenionej kulturowo na przestrzeni wieków nierówności między kobietami a mężczyznami, która doprowadziła do dominującej pozycji mężczyzn i dyskryminacji kobiet. Konwencja Rady Europy o zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet i przemocy domowej jest pierwszym aktem prawnym na szczeblu europejskim odnoszącym się do zapobiegania przemocy ze względu na płeć i przemocy domowej. W polskim systemie prawnym od blisko dekady funkcjonuje, w międzyczasie nowelizowana, ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, będąca jedynym aktem prawnym odnoszącym się do zwalczania przemocy w rodzinie (jednakże bez definiowania zjawiska przemocy w kategoriach płci). Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z dnia 13 lipca 2010 r., Nr 125, poz. 842) określa przemoc jako

jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób najbliższych w rozumieniu art. 115 § 11 kodeksu karnego, a także innych osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich

zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Przemoc w rodzinie może przybierać różne formy: fizyczną, psychiczną, seksualną i ekonomiczną (Reszpondek-Marcisz 2014: 101). Jak wskazują statystyki policyjne, w 2013 roku ofiarami przemocy w rodzinie padło ponad 85 tysięcy osób, z czego zdecydowanie ponad połowę stanowiły kobiety (strona internetowa policji – statystyka). W blisko 20 tysiącach przypadków ofiarami były dzieci. Zatem trudno nie zauważyć, że zjawisko przemocy domowej związane jest z płcią i to kobiety ponoszą najdotkliwsze jej konsekwencje.

Wskazywana wyżej ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie dotyczy trzech obszarów działań skoncentrowanych przede wszystkim wokół podejmowania zadań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, zasad postępowania wobec osób dotkniętych przemocą w rodzinie oraz zasad postępowania wobec osób stosujących przemoc w rodzinie. Z punktu widzenia niniejszego artykułu interesująca jest analiza sposobu postępowania ze sprawcą przemocy domowej, który odbywa karę pozbawienia wolności. W zakres przestępstw obejmujących przemoc domową, zatem których ofiarami są członkowie najbliższej rodziny, mogą wchodzić czyny skutkujące śmiercią, uszkodzeniem ciała, groźby karalne, zmuszanie do określonego zachowania czy znęcanie się. Znęcanie się, wskazywane w art. 207 Kodeksu karnego¹, jest najczęściej utożsamiane ze zjawiskiem przemocy w rodzinie, chociaż ta jest pojęciem zdecydowanie szerszym. W 2013 roku stwierdzono ponad 17,5 tysiąca przestępstw określonych w art. 207 Kodeksu Karnego, a blisko 12 tysięcy osób zostało skazanych za popełnienie czynu określonego we wskazanym wyżej artykule. Wobec ponad 11 tysięcy sprawców przemocy sąd orzekł karę pozbawienia wolności, jednakże w zdecydowanej większości, bo aż w 9730 przypadkach, kara została orzeczona z warunkowym zawieszeniem jej wykonania. Zatem w zdecydowanie mniejszym stopniu wobec sprawców przemocy domowej orzeczono karę bezwzględnej pozbawienia wolności. Celem artykułu jest przybliżenie tematyki dotyczącej podejmowanych wobec osoby stosującej przemoc przebywającej właśnie w warunkach izolacji penitencjarnej oddziaływań resocjalizacyjnych sprzyjających zminimalizowaniu prawdopodobieństwa powrotności do zachowań skutkujących stosowaniem przemocy wobec członków rodziny.

Praca penitencjarna z osobami stosującymi przemoc

W polskich więzieniach przebywa 4797 (źródło: strona internetowa Służby Więziennej – statystyka) skazanych odbywających karę pozbawienia wolności w związku z orzeczonym prawomocnym wyrokiem za przestępstwo określone w art. 207 Kodeksu karnego, w 90 przypadkach orzeczenia dotyczą kobiet. Nie ulega jednak wątpliwości, że pobyt osób skazanych za dopuszczenie się czynów

---

¹ Kodeks karny, art. 207: „Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5”.

karalnych określonych w art. 207 Kodeksu karnego w zakładach karnych wynika głównie z faktu wprowadzenia do wykonania uprzednio zawieszony kary pozbawienia wolności. Na przestrzeni całego 2013 roku w jednostkach penitencjarnych karę pozbawienia wolności za znęcanie się nad rodziną odbywało ponad 11 tysięcy osób. Średni wymiar kary wyniósł ok. 17 miesięcy. Największą liczbę osób przebywających w warunkach izolacji penitencjarnej za przestępstwo znęcania się nad rodziną w stosunku do ogółu więźniów odnotowano w jednostkach okręgu rzeszowskiego, olsztyńskiego, krakowskiego, białostockiego i lubelskiego (dane pozyskane ze Sprawozdania z Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w 2013 r. przygotowanego przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej).

Warto wskazać, że celem wykonywania kary pozbawienia wolności określonym w Kodeksie karnym wykonawczym jest „wzbudzanie w skazanym woli współdziałania w kształtowaniu jego społecznie pożądanym postaw, w szczególności poczucia odpowiedzialności oraz potrzeby przestrzegania porządku prawnego i tym samym powstrzymania się od powrotu do przestępstwa”.

Służba Więzienna poprzez swoje główne zadanie, określone w ustawie o służbie więziennej, polegające na prowadzeniu oddziaływań penitencjarnych i resocjalizacyjnych wobec osób skazanych na karę pozbawienia wolności, uczestniczy w procesie zwalczania i zapobiegania przestępstwom przemocy w rodzinie poprzez działania sprzyjające realizacji wskazanego wyżej celu. Służba Więzienna została bowiem włączona do organizowania specjalistycznych oddziaływań wobec sprawców przemocy w ramach Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Warto nadmienić, że w praktyce penitencjarnej od 20 lat realizuje się oddziaływania adresowane do sprawców przemocy domowej ukierunkowane na korektę zachowań destrukcyjnych i modelowanie postaw prospołecznych. Odbywa się to przede wszystkim w więziennych oddziałach terapeutycznych dla skazanych uzależnionych od alkoholu, co znajduje swoje uzasadnienie, alkohol bowiem stanowi jeden z czynników ryzyka zachowań przemocowych.

Oddziaływania wobec sprawców przemocy w rodzinie przebywających w jednostkach penitencjarnych skupiają się przede wszystkim wokół programów korekcyjno-edukacyjnych adresowanych właśnie do tej populacji skazanych, obowiązek ich realizacji określony został przepisami ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Celem wskazanych programów, określonym w Rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 lutego 2011 r. w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, kwalifikacji osób zatrudnionych w tych ośrodkach, szczegółowych kierunków prowadzenia oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie oraz kwalifikacji osób prowadzących oddziaływania korekcyjno-edukacyjne jest:

- powstrzymanie osoby stosującej przemoc w rodzinie przed dalszym stosowaniem przemocy,
- rozwijanie umiejętności samokontroli i współżycia w rodzinie,
- kształtowanie umiejętności w zakresie wychowywania dzieci bez używania przemocy w rodzinie,

- zdobywanie i poszerzanie wiedzy na temat mechanizmów powstawania przemocy w rodzinie,
- zdobywanie umiejętności komunikowania się i rozwiązywania konfliktów w rodzinie bez stosowania przemocy,
- uzyskanie informacji o możliwościach podejmowania działań terapeutycznych.

Programy stanowią część całego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, uzupełniając formy interwencji wobec sprawców. Programy edukacyjno-korekcyjne trwają zazwyczaj od 3 do 6 miesięcy. Oddziaływanie te mają charakter przede wszystkim edukacyjny, socjalizacyjny, wychowawczy, ukierunkowany na zmianę postawy poprzez organizowanie aktywności skazanego w kierunku dostrzeżenia przez niego swoich problemów oraz wyzwolenia w nim chęci ich rozwiązywania w sposób społecznie aprobowany. Uczestnictwo w takim programie nie jest formą psychoterapii i nie może być z nią utożsamiane.

W wielu jednostkach prowadzi się program edukacyjno-korekcyjny według modelu z „Duluth”. Zbliżonym do tych założeń jest także program PARTNER, realizowany głównie w zakładach karnych okręgu poznańskiego. Ze sprawcami przemocy pracuje się również poprzez Trening Zastępowania Agresji (ART), którego celem jest zwiększenie kontroli nad przejawianymi zachowaniami agresywnymi. W tym miejscu należy podkreślić, że ART koncentruje się bardziej na zjawisku agresji aniżeli przemocy. Adresatami programu ART są również skazani, którzy dopuścili się innych niż określonych niż w art. 207 Kodeksu karnego przestępstw nacechowanych agresją.

Ponadto w zakładach karnych prowadzi się wiele autorskich programów konstruowanych i prowadzonych przez wychowawców i psychologów, a także przez współpracujące ze służbą więzienną podmioty zewnętrzne.

W 2013 roku w polskich więzieniach przeprowadzono 242 edycje programu edukacyjno-korekcyjnego dla sprawców przemocy w rodzinie wg modelu „Duluth”, łącznie z jego autorskimi adaptacjami. W programach tych uczestniczyło ogółem 4138 osób skazanych z art. 207 kodeksu karnego (dane pozyskane ze Sprawozdania z Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w 2013 r. przygotowanego przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej). Program edukacyjno-korekcyjny dla sprawców przemocy w rodzinie wg modelu „Duluth” (Domestic Abuse Intervention Project of Duluth) powstał na początku lat osiemdziesiątych w Stanach Zjednoczonych, w Minnesocie. Metoda ta oparta jest na modelu społeczno-kulturowym, w którym przemoc jest rozumiana jako specyficzny aspekt relacji pomiędzy kobietą a mężczyzną, polegający na dążeniu do władzy, dominacji i kontroli. Powstanie metody opierało się teorii, według której kobiety i dzieci narażane są na przemoc z powodu ich nierównego statusu społecznego, finansowego, politycznego, a mężczyźni zachęca się do sprawowania kontroli nad swoimi partnerkami. Program od kilku lat wdrażany jest w Polsce. Realizacja programu to przede wszystkim praca nad zmianą przekonań sprawcy przemocy domowej, mających podłoże w kulturze i dotyczących uzurpowania sobie prawa dominacji nad kobietą, postrzegania jej jako uległej, biernej, posłusznej, niesprzeciwiającej się. Najważniejszym założeniem programu jest pomoc sprawcom w zaprzestaniu stosowania przemocy poprzez edukację mającą na celu w szczególności uświadomienie sprawcy, czym jest przemoc.

Program nauczyć ma sprawcę identyfikowania sygnałów ostrzegawczych zapowiadających zachowania przemocowe, wskazać sposoby konstruktywnego wyrażania uczuć i rozwiązywania konfliktów oraz nauczyć go korzystania z nich. Dzięki udziałowi w programie sprawca przemocy może opracować tzw. plan bezpieczeństwa, sprzyjający zapobieżeniu użycia siły i przemocy.

Program według metody „Duluth” prowadzony jest przez dwie osoby – kobietę i mężczyznę. Relacja pomiędzy osobami prowadzącymi modeluje typ komunikacji partnerskiej dla uczestników programu. Obecność kobiety i mężczyzny staje się dodatkowo czynnikiem konfrontującym, ważnym w procesie zmiany zachowania. Program wymaga od uczestnika przyznania się do stosowania przemocy, wyklucza osoby uzależnione, które nie poddały się terapii, nałogowych hazardzistów oraz osoby chore psychicznie. Jednym z najważniejszych jego punktów jest opracowanie przez sprawcę planu bezpieczeństwa, rozpoznanie zachowań przemocowych oraz rezygnacja z nich.

Liczba sprawców przemocy domowej obejmowanych adresowanymi do nich oddziaływaniami systematycznie wzrasta. W roku 2013 programami objęto o 397 osadzonych więcej niż w roku 2012. Podkreślić należy fakt, że prawdopodobnie część z tych osób dobrowolnie nie skorzystałaby z takiej samej oferty realizowanej przez specjalistyczne ośrodki działające w środowisku otwartym.

W jednostkach penitencjarnych, począwszy od 2012 roku, spośród kadry przeszkolonej w realizacji programów dla sprawców przemocy wyznaczono osoby, których zadaniem jest współpraca z lokalnymi zespołami interdyscyplinarnymi na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie i polegająca na udzielaniu przedstawicielom wskazanych wyżej zespołów informacji o sprawcy przemocy, znajdującym się aktualnie w danej jednostce penitencjarnej. Ten sposób współpracy może skutkować prowadzeniem interwencji w oparciu o pełniejsze dane.

Podkreślenia również wymaga fakt, że w połowie 2012 roku wprowadzono nowe sposoby postępowania dotyczące sprawców przemocy, przebywających w izolacji penitencjarnej, a ubiegających się o warunkowe przedterminowe zwolnienie. Funkcjonariusze, którzy opiniują skazanych z art. 207 Kodeksu karnego, składają propozycje do sądu penitencjarnego o nałożenie obowiązku uczestniczenia w programie korekcyjnym dla sprawców przemocy w warunkach wolnościowych, jeżeli nie zostali oni objęci takimi oddziaływaniami w warunkach izolacji penitencjarnej. Jeśli sąd penitencjarny przychyli się do takiego wniosku, to sprawca będzie zobowiązany do uczestniczenia w takich zajęciach poza murami więzienia pod groźbą odwołania warunkowego przedterminowego zwolnienia. Na dzień 31 grudnia 2013 roku sądy penitencjarne uwzględniły 350 wniosków o udzielenie warunkowego przedterminowego zwolnienia skazanym sprawcom przemocy, zawierających tego typu propozycje, o 130 więcej niż rok wcześniej (dane pozyskane ze Sprawozdania z Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w 2013 r. przygotowanego przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej).

Niestety w przypadku oddziaływań penitencjarnych trudno wskazać na realne możliwości oceny ich efektywności. Skazani wskazanym wyżej oddziaływaniami poddawani są w swoistych, sztucznych warunkach, bez mierzenia się z rzeczywistością. Służba Więzienna nie dysponuje instrumentem do monitorowania skuteczności

efektów programu, gdyż osoba opuszczająca mury więzienia nie pozostaje w zainteresowaniu więźniaków. Powrót do zakładu karnego związany z ponownym dopuszczeniem się przestępstwa znęcania się nad członkami rodziny, z uwagi na szereg czynników endo- i egzogennych, nie może być wprost interpretowany jako porażka prowadzonych wcześniej oddziaływań penitencjarnych.

Edukacja antydyskryminacyjna jako istotny element pracy z osobą stosującą przemoc

W obszarze przemocy w rodzinie niebagatelne znacznie ma problem dominacji jednej płci nad drugą. W jednostkach penitencjarnych sprawców przemocy domowej najczęściej obejmuje się oddziaływaniami korekcyjno-edukacyjnymi w oparciu o metodę „Duluth”, założenia której opierają się na definiowaniu przemocy jako sposobu na sprawowanie władzy i kontroli przez mężczyznę, o czym już wspomniano wyżej. Do wieku VIII przemoc wobec kobiet była akceptowana, znajdując usankcjonowanie w przepisach prawnych. W ustawodawstwach wielu krajów europejskich mąż miał prawo stosowania chłosty wobec żony, w przypadkach jej nieposłuszeństwa, lenistwa, rozrzutności czy zaniedbywania domu (Pospiszyl 1998: 64). W Ameryce Północnej mąż mógł bezkarnie bić żonę laską, kijem, kopać, dusić, pluć jej w twarz, ciągnąć za włosy. Na początku XX wieku paternalizm wobec kobiet stanowił normę obyczajową i kulturową (Majchrzyk 2010: 77). Taki sposób traktowania kobiet, tradycyjny i stereotypowy podział ról męskich i kobiecych postrzegany jest jako jedna z przyczyn przemocy wobec kobiet. Głęboko utrwalone i zakorzenione stereotypy płciowe determinują pogardliwe traktowania kobiet, brak poszanowania ich potrzeb czy zdania (Piotrowska 2010: 63). Podążając za takim sposobem rozumienia zjawiska wskazać należy, że patriarchalny model społeczeństwa, który akceptuje w określonych sytuacjach społecznych agresywność mężczyzn, niewątpliwie nie sprzyja przeciwdziałaniu i zwalczaniu przemocy w rodzinie. Jednym z istotnym elementów mogących stopniowo przyczyniać się do zmiany rozumianej jako zapobieganie powstawaniu patologicznych mechanizmów społecznych jest wyposażanie ludzi w wiedzę. Wprowadzanie do programów edukacyjnych treści równościowych pozwoli kształtować postawy szacunku dla inności i różności. Obecność zatem edukacji antydyskryminacyjnej rozumianej jako „świadome działanie podnoszące wiedzę, umiejętności i wpływające na postawy, które ma na celu przeciwdziałanie dyskryminacji i przemocy motywowanej uprzedzeniami” (Branka, Cieślukowska 2010: 17) we wszelkich działaniach edukacyjnych staje się niezwykle ważna, aby przeciwdziałać wielu niekorzystnym zjawiskom społecznym, w tym nierównemu traktowaniu, które może skutkować przestępstwami z nienawiści. Niewątpliwie przestępstwo wskazane w art. 207 Kodeksu karnego w tę kategorię przestępstw się wpisuje, jako przemoc motywowana uprzedzeniami wobec płci. Celowe zatem wydaje się uzupełnienie oddziaływań podejmowanych wobec sprawców przemocy domowej o ten niezwykle istotny aspekt. Prowadzone oddziaływania, oparte na metodzie „Duluth”, koncentrują się bowiem na zwiększeniu umiejętności kontroli własnego zachowania i zmiany przekonań, które sprzyjają powstawaniu przemocy, jednakże bez odnoszenia się do rzeczywistego mechanizmu jej powstawania,

motywowanego stereotypowym postrzeganiem kobiety. Poprzez działania antidyskryminacyjne rozwija się u osób uczestniczących świadomość własnych uprzedzeń i stereotypów. Edukacja antidyskryminacyjna rozwija praktyczne umiejętności przeciwdziałania dyskryminacji, pokazuje, jak skutecznie reagować na zachowania dyskryminujące będąc w pozycji osoby dyskryminującej oraz uczy, w jaki sposób im przeciwdziałać. Wprowadzenie zajęć edukacji antidyskryminacyjnej do oferty penitencjarnej kierowanej dla osób stosujących przemoc może przyczynić się do kształtowania postawy równościowej opartej na uznaniu godności, szacunku, wolności i równości wszystkich osób, bez względu na ich płeć. Podejmowanie wszelkich działań wobec sprawcy przemocy domowej, które mogą determinować jego zmianę skutkującą zaprzestaniem stosowania zachowań raniących członków rodziny, zasługuje na wprowadzenie do praktyki resocjalizacyjnej.

Zakończenie

Do zakładów karnych trafiają sprawcy przemocy w rodzinie głównie w wyniku wprowadzenia do wykonania uprzednio zawieszanej kary pozbawienia wolności, co wskazuje na niepełną skuteczność systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Problematyka zwalczania i zapobiegania przemocy wciąż pozostaje w zainteresowaniu badaczy. O ile obserwuje się szeroki wachlarz teorii starających się wyjaśnić etiologię zachowań przemocowych, o tyle wciąż trwają poszukiwania skutecznych metod i form pracy ze sprawcą. Osoby stosujące przemoc w rodzinie przebywające w warunkach izolacji penitencjarnej poddawane są adresowanym do nich oddziaływaniom edukacyjno-korekcyjnym, które warto realizować, ponieważ przynajmniej część ich uczestników ma szansę dostrzec swój problem i rozpocząć pracę nad sobą. Wprowadzenie do tych oddziaływań edukacji antidyskryminacyjnej odgrywać może ogromną rolę w temacie profilaktyki i ograniczania przemocy. Ponadto podjęcie czynności opartych na założeniach edukacji antidyskryminacyjnej pozwoli wskazać Służbę Więzienną jako instytucję czynnie uczestniczącą w działaniach na rzecz równego traktowania.

Bibliografia

- Branka M., Cieślukowska D. 2010. *Edukacja antidyskryminacyjna. Podręcznik Trenerski*. Kraków: Stowarzyszenie Willa Decjusza.
- Majchrzyk Z. 2010. „Konsekwencje przemocy wobec kobiet. Kobiety – zabójczynie”. *Biuletyn Rzecznika Praw Obywatelskich* (3) : 69–111.
- Piotrowska J. 2010. „Przemoc ma płeć. Wymazywanie kobiet z programów antyprzemocowych”. *Biuletyn Rzecznika Praw Obywatelskich* (3) : 59–68.
- Pospiszyl I. 1998. *Przemoc w rodzinie*. Warszawa: Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne.
- Reszpondek-Marcisz D. 2014. „Pojęcie przemocy a gruncie ustawy z dnia 9 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z art. 207 § 1 K.K.”. *Probacja I* 2014 : 99–112.

Akty prawne

- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493) – art. 2 ust. 2

Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. z 1997 Nr 88, poz. 553) – art. 207

Ustawa z dnia 9 kwietnia 2010 r. o Służbie Więziennej (Dz. U. z 2010 r. Nr 79, poz. 523, Nr 182, poz. 1228, Nr 238, poz. 1578, z 2011 r. Nr 112, poz. 654, Nr 291, poz. 1707) – art. 2 ust. 2 pkt 1

Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 – Kodeks Karny Wykonawczy (Dz. U. z 1997 Nr 90, poz. 557) – art. 67 § 1

Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 lutego 2011 r. w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, kwalifikacji osób zatrudnionych w tych ośrodkach, szczegółowych kierunków prowadzenia oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie oraz kwalifikacji osób prowadzących oddziaływania korekcyjno-edukacyjne (Dz. U. z 2011 r. Nr 50, poz. 259) – § 4

Netografia

http://amnesty.org.pl/uploads/media/konwencja_przemoc_wobec_kobiet.pdf

<http://statystyka.policja.pl/st/wybrane-statystyki/przemoc-w-rodzinie/50863,Przemoc-w-rodzinie.html>

<http://sw.gov.pl/Data/Files/001c169lidz/rok-2013.pdf>

http://ms.gov.pl/Data/Files/_public/ppwr/aktualnosci/sprawozdanie-ms-z-kpppwr-za-2013-rok.pdf

Sprawcy przemocy domowej – próba oceny prowadzonych oddziaływań penitencjarnych z perspektywy antydyskryminacyjnej

Zjawisko przemocy domowej związane jest z płcią, bowiem to kobiety w zdecydowanej większości są osobami doświadczającymi tego konsekwencji. Z uwagi na wielowymiarowe podejście do problematyki funkcjonowania rodziny trwają poszukiwania skutecznych metod przeciwdziałania przemocy domowej. Niezależnie jednak od sposobu rozumienia zjawiska wydaje się, że praca ze sprawcą przemocy prowadząca do jego zmiany, jest najlepszą formą ochrony ofiar przed kolejnymi aktami przemocy. Celem artykułu jest ukazanie pracy penitencjarnej podejmowanej wobec sprawcy przemocy domowej ze jednoczesnym zweryfikowaniem prowadzonych oddziaływań w perspektywie przeciwdziałania dyskryminacji ze względu na płeć.

Domestic Violence Perpetrators – Evaluation of Penitentiary Work From The Antidiscrimination Perspective

The phenomenon of domestic violence is related to sex, as in the majority of cases it is women who suffer the consequences of it. Due to the multidimensional approach to the matter of a family functioning the ongoing search for effective methods of prevention of domestic violence remains. Regardless of the way the phenomenon is understood, it seems that the work with the perpetrator of violence leading to the change is the best way to protect the victims from further violence. The purpose of this article is to present the penitentiary work undertaken against the perpetrator of domestic violence while verifying the interactions conducted to prevent discrimination on the grounds of sex.

Słowa kluczowe: przemoc domowa, sprawca przemocy domowej, oddziaływania penitencjarne

Keywords: domestic violence, perpetrator of domestic violence, penitentiary work

Magdalena Jankowska-Guściora – Absolwentka psychologii Uniwersytetu Śląskiego, funkcjonariuszka Służby Więziennej, doktorantka Uniwersytetu Opolskiego. Zainteresowania naukowe koncentrują się wokół problematyki osób w wieku senioralnym przebywających w warunkach izolacji penitencjarnej oraz oddziaływań resocjalizacyjnych podejmowanych wobec tej populacji skazanych.